

Samen met zijn vader bouwde Daan dit grote bijenhotel, gemaakt van allemaal natuurlijke materialen. Al snel wisten bijen en andere insecten deze prachtige 'Bed & Breakfast' te vinden!

Maak van je (boeren)erf the Place to Bee!

Twaalf enthousiaste agrarische ondernemers met hart voor de bij zijn de uitdaging aangegaan om hun erf (nog) bijvriendelijker te maken en om hun ervaringen en tips te delen, uiteraard ook met Boerenvee-lezers!

Het tweejarige project 'Het boeren erf: the Place to Bee' is een initiatief van LTO Noord. Projectleider Saskia Scheer van LTO Noord vond probleemloos twaalf ondernemers bereid om ambassadeur te worden. Het doel is om boeren te inspireren om op hun erf meer te doen voor de wilde bijen en hommels. Door het delen van hun ervaringen, tips en tricks

wordt hopelijk een sneeuwbaaleffect op gang gebracht. "Het leuke is dat iedereen wel wat kan doen, of dat nu in je tuin, rond je schuur of in de berm is!"

Erfscan

Op de website www.theplacetobee.nl stellen de twaalf ambassadeurs zich voor, vertellen ze wat ze zoal doen voor de wilde bijen en hommels en wat ze tot nu toe geleerd hebben. Inmiddels zijn de erven van alle ambassadeurs 'gescand'. "De erfscan is een belangrijke eerste stap. Je zou het kunnen zien als een soort nulmeting. We kijken niet alleen naar wat er mist of wat er beter kan, we kijken vooral ook naar wat er al is. Dat kan namelijk ook ontzettend inspirerend werken. Vaak gebeuren er namelijk al fantastische dingen op een erf, maar sta je er niet bij stil. Door

Hoe meer nestelgelegenheid voor bijen, hoe beter, maar het is natuurlijk ook van groot belang dat er daarnaast voldoende voedsel in de buurt te vinden is. Hang een bijenhotel op tussen de fruitbomen. Solitaire bijen doen zich graag te goed aan de bloesem van fruitbomen waarna ze vervolgens weer andere bomen en struiken bestuiven. Op die manier help je de bij en profiteer je daarnaast maximaal van het nuttige werk van bijen!

org ervoor dat er gedurende de vliegperiode van wilde bijen en hommels (maart t/m oktober) altijd bloeiende planten op je erf te vinden zijn. op de PlacetoBee-website vind je handige overzichten met bloeitijden drachtwaarde van planten, gewassen, struiken en bomen.

Daan Winkelhorst is één van de twaalf ambassadeurs. Hij runt in Lintelo samen met zijn ouders een melkveehouderij met 40 melkkoeien, wat jongvee, 4 hectare maisland en 18 hectare grasland. Daan is altijd al een man van de natuur geweest. "Ik ben natuurlijk opgegroeid in het coulissenlandschap en ben dus altijd al in de weer geweest met het snoeien, bijplanten, enzovoort", vertelt Daan, die ook al een paar jaar actief is binnen de akkerranden werkgroep van de gemeente Aalten. "Ik vind het belangrijk dat we als boeren ook aan de buitenwereld laten zien wat we voor de natuur doen. De bloeiende akkerranden hebben een positieve uitstraling maar zijn bovenal een aanwinst voor de biodiversiteit. Niet alleen allerlei insecten komen hierop af, ook voor vogels en andere diersoorten zijn deze randen van grote waarde." De ambassadeursrol voor het bijenproject past perfect bij Daan, zijn interesses en zijn ambities. "Over een aantal jaren – wanneer mijn ouders met pensioen gaan – ga ik op de boerderij wonen. De verbeteringen die ik nu op het erf doe, daar kan ik op termijn dus zelf volop van genieten." Als voorbeeld noemt Daan de eikenlaan die naar de boerderij toe leidt. "Een aantal bomen waren en slecht en moesten gekapt. In plaats van deze te vervangen voor nieuwe eikenbomen heb ik er bewust voor gekozen om af te wisselen met inheemse heesters. Onder een eikenboom groeit nooit veel, omdat de bomen veel licht nemen. Door de afwisseling en het breder uitpoten zal de biodiversiteit in de laan – op termijn – verder toenemen." Het komende vliegseizoen zal Daan via de website en social media kanalen regelmatig verslag doen van al zijn inspanningen en de resultaten. "Het idee is om van elkaar te leren en elkaar te inspireren. Daarbij is het wel belangrijk om naar je eigen situatie te kijken: wat past bij jouw landschap? Kijk naar het soort grond en verdiep je vooral eens in wat er vroeg zoal voorkwam aan planten, struiken en bomen. Kies zoveel mogelijk voor inheems. De siertuin van mijn oma is het allerbeste voorbeeld. Daarin zijn allerlei inheemse planten te vinden die in de jaren '50 ook al in de tuinen hier werden gehouden. Het is opvallend hoeveel meer daar in die tuin rondvliegt!"

alleen maar te kijken, zie je meteen al heel veel meer. Zo worden rommelhoekjes vaak enorm onderschat. Als je daar eens aandacht naar gaat kijken, gaat je ineens opeens opvallen hoeveel verschillende soorten bijen en zweefvliegen daarin rondvliegen, of dat bijen nestelgelegenheden vinden in het dode hout dat ertussen ligt. Als je echt gaat kijken, zie je veel meer. Dat werkt vaak meteen al motiverend. Je ziet dan dat heel veel dingen heel simpel zijn om te doen of juist te laten, maar dat ze wel van grote meerwaarde zijn voor bijen en andere insecten."

Op basis van de uitkomsten van de erfscan en adviezen hebben de ambassadeurs hun doelen gesteld om de voedsel en/of nestelaanbod op hun erf te verbeteren en zijn hiermee inmiddels volop aan de slag. Het komende 'vliegseizoen' gaan ze de veranderingen monitoren en hun ervaringen delen, zowel via de website als via de Facebookpagina van het project. Onder het kopje 'zelf doen' wordt binnenkort een handleiding erfscan aan de website toegevoegd, vertelt Saskia. "We hebben vanuit het project nu twaalf erfscans gedaan en op basis van de ervaringen die we ➤

Aanpassingen hoeven helemaal niet groots en duur te zijn. Dood hout? Lekker laten liggen. (Half) dode boom? Laat zo'n 1,5 meter van de stam staan. Kevertjes knagen de gladste gangetjes in dood hout, waarin wilde bijen zich vervolgens graag nestelen. En ruim vooral niet alles meteen op wat is uitgebloeid: bijen nestelen zich ook graag in dode bloemen- en bramenstengels.

daarmee hebben opgedaan, gaan we een handleiding maken waarmee iedereen zelf een erfscan kan uitvoeren.” Wie het lastig vindt om de bevindingen uit de erfscan vervolgens te vertalen naar bijvriendelijke aanpassingen, kan contact opnemen voor persoonlijk bijenadvies (namen, telefoonnummers en mailadressen van alle contactpersonen per provincie vind je op de website). De website bevat veel informatie, praktische tips en tools om zelf aan de slag te gaan. Je vindt er bijvoorbeeld een overzicht van welke bomen en planten geschikt zijn, wat je zelf kunt doen om het voedselaanbod voor bijen te vergroten, hoe je eenvoudig meer nestelgelegenheden kunt creëren en wat jij kunt doen om ervoor te zorgen dat bijen makkelijker kunnen overleven. En soms help je bijen juist door minder te doen. “Minder vaak maaien, niet alles opruimen, dood hout laten liggen, meer paardenbloemen,

Insecticiden zijn enorm schadelijk voor bijen. Gebruik insecticiden alleen als het echt niet anders kan en zo minimaal mogelijk. Maak je erf vooral aantrekkelijk voor natuurlijke bestrijders (denk hierbij ook aan bloeiende bloemranden rondom akkers). Lieveheersbeestjes helpen je bijvoorbeeld graag van je bladluis af en met roofvliegen kun je stalvliegen geheel milieuvriendelijk bestrijden.

rode klaver en andere algemene planten in het land laten groeien, pas in het voorjaar snoeien, dat zijn allemaal dingen waarmee je bijen en andere insecten enorm helpt”, aldus Saskia.

BijerBij App

Op de website van het project vind je ook een link naar de BijerBij App. Dit is een leuke kennis- en inspiratie-app, waarin je leest wat anderen zoal voor de bijen doen. Ook kun je er natuurlijk in kwijt wat jij voor de bijen doet qua voedselaanbod en nestelgelegenheid, zodat ook jij anderen kunt inspireren. Uiteraard zijn ook de Place to Bee ambassadeurs in de app te vinden en te volgen. Handig extraatje van de app is dat je er eigen foto's in op kunt slaan van planten die op jouw erf te vinden zijn. De app geeft dan aan in welke periode de plant bloeit en wat de nectar- en stuifmeelwaarden zijn. ■

Neem vooral een kijkje op www.theplacetobee.nl, de website staat bol van inspirerende ideeën en concrete tips.